

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

2024-05-31 | Årgång 11 | Nummer 4

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

Det är sista dagarna i maj och vi har fått njuta av fantastiska försommardagar.

Här kommer en hälsning från oss på PKC, som fortfarande är uppfyllda av PKC-dagen som genomfördes den 24 maj. Deltagarrekord (1100 anmälda) trots tuffa ekonomiska tider är ett tecken på det stora intresse som finns för de palliativa frågorna. Vi fick ta del av fantastiska föreläsare som på olika sätt kopplade sitt bidrag till temat *Palliativ vård – utmaningar och möjligheter!*

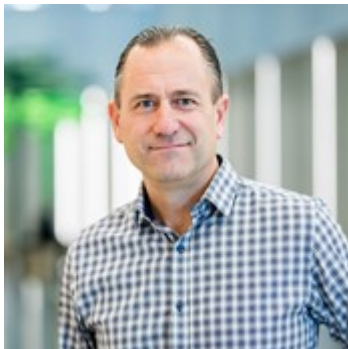
Varmt tack främst till dig som kom på PKC-dagen. Hoppas du fick lära dig mycket och att du kommer använda dina nyvunna kunskaper på din arbetsplats. Lycka till! Längre fram i Nyhetsbrevet kan du ta del av bilder från dagen och läsa lite mer om dagens händelser.

Vi på PKC vill rekommendera den *Nationella konferensen i palliativ vård* den 24–26 september 2024. (25–26 september är det huvudkonferens). Läs mer och anmäl dig längre fram i Nyhetsbrevet.

Nu är så gott som alla höstens utbildningsaktiviteter färdigställda. Hoppas du hjälper oss att sprida informationen om dessa till dina arbetskamrater och chefer.

I detta Nyhetsbrev skriver Anette Alvariza om Larmklockans betydelse inom äldreomsorgen.

Vi önskar dig en trevlig och lärorik läsning!
Fredrik Sandlund

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Anette Alvariza
Vetenskaplig ledare

Linda Björkhem-Bergman
Vetenskaplig ledare

Kommande utbildningar med platser kvar

Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Kostnadsfri 4-dagarsutbildning för personal i Region Stockholm

Ledarskapsutbildning – att leda den palliativa vården i kommunal vård och omsorg

Kursledare: Charlotte Klinga och Ingeli Simmross

Samtal i vardagen – för omsorgspersonal i kommunen

För undersköterskor och vårdbiträden i kommuner som har avtal med PKC

Palliativ vård vid hjärtsvikt

Föreläsare: Johannes Linke, överläkare VO Kardiologi, Södersjukhuset

Kurs i palliativ medicin motsvarande delmål B5 och STb4

2-dagars utbildning för ST-läkare

Utbildning av palliativa ombud för kommunerna i Stockholm län

3-dagars palliativ ombudsutbildning

Utbildning av palliativa ombud för kommunerna i Stockholm län

3-dagars palliativ ombudsutbildning

Infektioner i palliativ vård

Föreläsare: Christel Hedman, specialistläkare i palliativ medicin och onkologi

Palliativ vård – en introduktion

Halvdags digital introduktionsutbildning i palliativ vård

Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Kostnadsfri 4-dagarsutbildning för personal i Region Stockholm

Symtomkontroll och teamarbete

För legitimerad personal inom kommunal hälso- och sjukvård

Utbildning av palliativa ombud för kommunerna i Stockholm län

3-dagars palliativ ombudsutbildning

Symtomkontroll i palliativ vård

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman och Per Fürst, överläkare

Reflektionsledarutbildning

Utbilda reflektionsledare i din verksamhet

Nyheter

Några bilder från PKC-dagen 2024

Palliativt kunskapscentrums årliga endagskonferens PKC-dagen genomfördes i år den 24 maj. Stort tack till alla som hade möjlighet att komma! Nedan följer ett litet urval bilder från dagen.

PKC:s vetenskapliga ledare Anette Alvariza och Linda Björkhem Bergman inledde dagen med att samtala om hur vi kan tala om Palliativ vård. Nyttänkande, klargörande men ändå inte helt enkelt. En fantastisk bra start på dagen.

Vid fikastunderna och lunchen var stämningen hög, och det var glädjande att se hur alla fick möjlighet att ses för skratt, samtal och kära återseenden, under trevliga omständigheter.

Marion Englaborn tog vid efter första fiket och föreläste på ett framgångsrikt sätt om hur man som personal i vården bör tänka i vården av LHBTQI-personer. Och när dessa personer blir äldre. Lärorikt och tänkvärt.

Under pauserna fick deltagarna möjlighet att träffa PKC:s medarbetare för höra mer om våra utbildningar och om vårt omfattande digitala material. Här vår timanställda utbildare Hanne Rönnbäck som kanske visar hur man kommer åt vår PKC-app.

Vilken känsla det var att se alla på Waterfront dansa under ledning av Åsa Elowson. Åsa är leg. fysioterapeut och specialist inom mental hälsa och dessutom danspedagog. Lärarik föreläsning och dans i en härlig kombination.

Ludvig Ölund Noreskär som är specialistläkare inom psykiatri och ST-läkare inom palliativ medicin delade erfarenheter om hur vi kan förhålla oss till akuta psykiatriska tillstånd vid samtidig palliativ vård. En utmaning men där Ludvig visade på möjligheter.

Viktoria Wallin, nutritionssjuksköterska, pratade bland annat om hur vi kan samtala mer med patient och närstående om mat och måltidssituationen. En av många frågor skulle kunna vara: "Kan du berätta lite om hur det var när det började bli svårt för dig att äta?"

Intresset var stort när socionomen och legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorn Madelen Rosdahl föreläste om "Att möta döden i ett främmande land". Hon berättade bland annat om hur arbetssätt och verktyg kan underlätta goda vårdmöten över kultur- och religionsgränser.

Christel Hedman, onkolog och specialist i palliativ medicin, föreläste om NVP – *Nationell vårdplan*. Christel visade hur NVP kan kvalitetssäkra den palliativa vården. Sedan fördes ett spännande samtal med sjuksköterskorna Jessica Hjortsten och My Svensson som berättade om sina erfarenheter av införa NVP på det särskilda

boende de arbetar på och hur det är att arbeta med NVP.

Peter Strang fick inleda Grande Finale med att föreläsa om Frailty – skörhet. Reservkapaciteten hos en äldre person är låg – hur påverkar det våra palliativa beslut?

Tack Peter och alla andra föreläsare!!

PKC söker Enhetschef på 50% under 2024 och 2025!

Verksamhetschefen för PKC kommer under 2024 och 2025 att kombinera chefskapet med att vara chef för Onkologiska kliniken på Södersjukhuset. Chefskapet på PKC behöver stärkas under denna tid. Vi vill därför rekrytera en enhetschef under perioden med tjänstgöringsgraden 50%. Enhetschefen kommer att agera som tillförordnad verksamhetschef vid behov.

Som enhetschef kommer man tillsammans med verksamhetschefen och medarbetare ta ansvar för att fortsätta utveckla verksamheten, vara involverad i verksamhetens utbildningar och utvecklingsprojekt samt bidra till att utveckla palliativ vård i Stockholms län.

Anställningen på 50% behöver på ett flexibelt sätt kunna kombineras med övriga anställningar och åtaganden.

Läs mer om tjänsten via nedanstående länk.

[Region Stockholm](#)

Sista ansökningsdag är den 10 juni.

Stort intresse inom akutsjukvården och geriatriken att utbilda Palliativa ombud! Två nya utbildningsomgångar i höst!

Intresset är mycket stort och vi hör och ser att det händer saker i verksamheterna efter genomgången utbildning för att bli palliativt ombud – vilket förstås är hela syftet.

Vi är tacksamma för att de olika sjukhusen redan har etablerat nätverk för de utbildade ombuden så att deras kunskap och engagemang kan leda till förändring.

Två nya utbildningsomgångar kommer hållas i höst, men det första tillfället är redan fullbokat. Däremot finns det platser kvar till det andra tillfället som startar den 5 november.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Reflektionsledarutbildning

Vill du som chef att någon av dina medarbetare ska bli reflektionsledare på din arbetsplats? Nästa kurstillfälle med platser kvar är den 14 november.

Att utbilda någon från den egna verksamheten att leda reflektionsgrupp ger förutsättningar till ett hållbart arbetssätt. För att komma igång med regelbunden reflektion i verksamheten erbjuder PKC en grundläggande reflektionsledarutbildning.

Som chef behöver du fundera på vem i din verksamhet som kan vara lämplig att leda reflektionsgrupp. Vi tror att det är bra om fler medarbetare från samma verksamhet utbildas, för möjlighet till kollegialt stöd.

Utbildningen är framtagen i samarbete med Palliativt centrum för samskapad vård och Palliativt Centrum vid Västra Götalandsregionen

[Läs mer och anmäl dig](#)

PKC tipsar!

Nationell konferens i palliativ vård den 24–26 september!

Temat för årets konferens är **Palliativ vård över gränserna**. Huvudkonferensen pågår den 25–26 september och förkonferensen äger rum den 24 september.

[Läs mer på konferensens hemsida](#)

Kurser i samtal och kommunikation

6 december 2024 kl. 08.30–17.00

Samtalskurs för sjuksköterskor inom cancervården

Teori blandat med övningar med skådespelare.

OBS! Det tillkommer eget förberedelsearbete som motsvarar ½ – 1 dag.

Kostnadsfritt för sjuksköterskor inom cancervården (RCC Sthlm Gotland finansierar).

[Läs mer och anmäl dig](#)

21–22 november 2024

De nödvändiga samtalen 2-dagarsutbildning för läkare

Teori blandat med övningar med skådespelare.

OBS! Det tillkommer eget förberedelsearbete som motsvarar ½ – 1 dag.

Kostnadsfritt för läkare inom cancervården (RCC Sthlm Gotland finansierar).

[Läs mer och anmäl dig](#)

Samtal i vardagen – för omsorgspersonal i kommunen

Teori och praktiska övningar i gruppen.

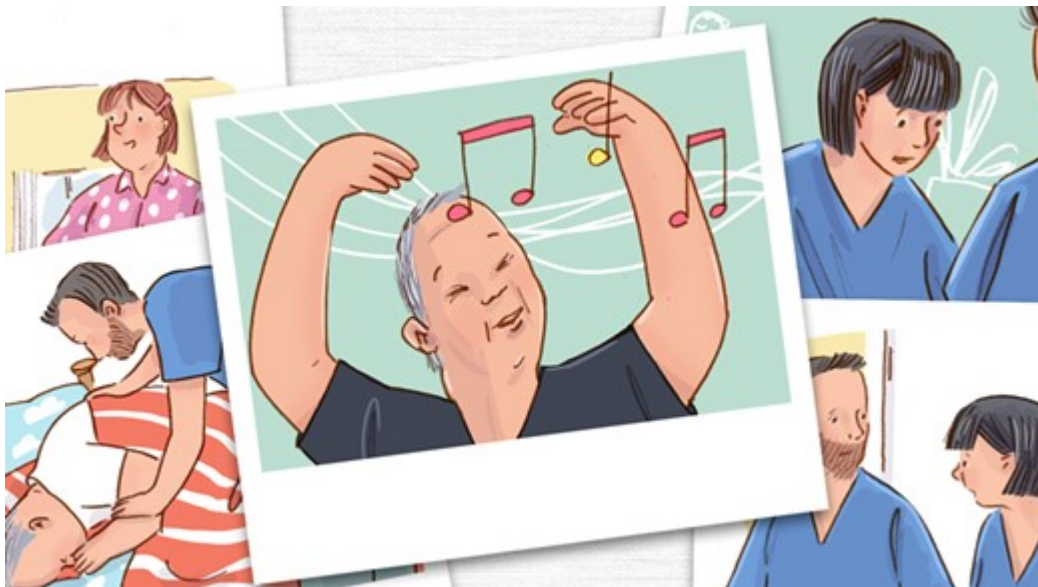
Kostnadsfritt.

- **5 september 2024 (heldag)** [Läs mer och anmäl dig](#)
 - **3 december 2024 (heldag)** [Läs mer och anmäl dig](#)
-

Grundläggande webbutbildningar om palliativ vård för olika målgrupper inom kommunal vård och omsorg

[För personal som jobbar med äldre – t.ex. särskilt boende](#)

För personal inom LSS

För personal inom hemtjänst

Har du upptäckt allt vår kostnadsfria digitala material i PKC-appen?

PKC-appen

Tillgänglig nu i AppStore
och på Google Play

I PKC-appen hittar du våra webbutbildningar, videoföreläsningar och vetenskapliga referat. Ladda gärna ned PKC-appen nu direkt! Appen är tillgänglig både på Apple AppStore och på Google Play.

[Läs mer och ladda ner appen](#)

Larmklockans betydelse inom äldreomsorg

Referat av Anette Alvariza

Vetenskaplig ledare PKC

*Professor och specialistsjuksköterska i palliativ
vård vid Marie Cederschiöld högskola/Stockholms
Sjukhem*

Referat av artikeln: Anneli Stranz, Carol Tishelman, Bo Westerlund, Felicia Nilsson, Rebecca Hilton & Ida Goliath. (2022). The call-bell in residential care homes: Experiences of residents and staff. *Journal of Aging Studies* <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2022.101056>

Inom svensk äldreomsorg är de boende, som alla har någon form av fysisk och/eller kognitiv nedsättning, beroende av tillgång till omsorg dygnet runt. Boendet är klassificerat

som ett eget boende men det befinner sig också inom en institutionell ram. Äldreomsorg är platsen där många lever den sista tiden av sitt liv. Relation och kommunikation beskrivs som viktiga komponenter för att skapa trygghet både för boende, personal och närstående. Något som utan tvekan har en viktig roll för alla parter är det vi i dagligt tal kallar larmklockan, den som bärs på armen och som är boendes sätt att påkalla uppmärksamhet och signalera behov av hjälp.

Månadens referat utgår från en artikel som syftade till att undersöka erfarenheter av larmklockans betydelse inom äldreomsorg från boendes, personals och närståendes perspektiv.

Författarna till studien genomförde 19 gruppdiskussioner med sammanlagt 19 boende, 3 närstående och 19 personal (undersköterskor, vårdbiträden, sjuksköterskor, fysioterapeut, kökspersonal, chef och student). Majoriteten av de medverkande från personalen var undersköterskor. Material från intervjuerna analyserades med fokus på följande fyra frågor: Vilka vet vad de behöver veta om larmklockan? Vad krävs för att kunna använda larmklockan? Är alla larm lika viktiga? Vad händer efter att någon tryckt på larmklockan?

"Väntan ledde ofta till känslor som ångest, rädsla, frustration och ilska"

Vilka vet vad de behöver veta om larmklockan?

I livliga och engagerade diskussioner mellan boende, personal och personal delades en mängd olika erfarenheter om ringklockans funktioner och dess funktionalitet som ett sätt att kommunicera. De undrade till exempel vem som egentligen hade tillräcklig information och kunskap om de tekniska aspekterna gällande larmklockan för att känna sig bekväma med användning av den. Deltagarna hade en rad frågor som de inte fann svaren på, t.ex. hur man vet när larmklockan som bärs runt armen behöver ett batteribyte. Detta kunde motivera de boende att ibland testa ringklockan även utan att behöva hjälp från personalen. Ett vanligt missförstånd bland de boende var att de trodde att en ny signal nådde personalen varje gång de tryckte på ringklockan vid ett och samma larmtillfälle. Medan vissa var medvetna om att det inte var så och att endast den första gången de tryckte registrerades, fick andra veta att så inte var fallet under gruppdiskussionerna. Alla deltagarna var överens om att detta var en allvarlig begränsning. Några boende berättade om hur de hade sett att andra boende, ofta sådana som uppfattades som kognitivt sårbara, tryckte på ringklockan flera gånger utan resultat, vilket orsakade ilska, frustration och en känsla av hjälplöshet hos både den som ringde och dem som såg på.

Diskussionerna visade tydligt att de boende är beroende av att personalen svarar på deras larm, men också av att det finns en välfungerande kommunikationskultur. För närvarande omfattade inte kulturen att informera de boende om de tekniska aspekterna av larmklockan, trots dess inverkan på deras dagliga liv. Inte heller personalen uppfattade att de hade fått tillräcklig information för att kunna informera de boende om tekniska detaljer. En annan teknisk begränsning som boende, personal och närstående reflekterade över var larmklockans brist på information om var den som larmar befinner sig. Personalen måste ägna sin redan begränsade tid åt att leta efter boende utan att veta vad som gjort att de larmat. Detta ledde till en ofta återkommande diskussion om tid som en bristvara, där larmsystemet "stjäl" personalens tid, energi och förmåga att effektivt organisera sitt arbete på flera sätt. Förutom att det inte gick att lokalisera den boende, måste vårdpersonalen gå till den boendes rum för att stänga av larmet, oavsett var den boende befinner sig. Själva larmklocksystemet var alltså konstruerat för "patientsituationer" där den som larmat är bunden till en säng eller ett rum.

Att använda larmsystemet för kvalitetskontroll är därför vilseledande. Den så kallade svarstiden skulle kunna vara en indikation på vårdkvalitet. Dock begränsas kontrollen av att den faktiska tiden för att svara den boende, var han/hon än befinner sig, inte registreras, utan snarare tiden mellan larmklockans aktivering och avstängning av signalen. Eftersom larmtiden kan användas som en grund för utvärdering av vården, kan det orsaka spänningar, där personal måste välja mellan att avsluta larmet eller ta hand om en boende.

"Larmklockan kan användas som en försäkras om att någon kommer"

Vad krävs för att kunna använda larmklockan?

Boende, personal och närstående pekade på flera viktiga aspekter, inklusive fysisk och kognitiv kapacitet som krävs för att kunna använda larmklockan. Det blev uppenbart att larmklockor inte kan användas av alla boende. De som inte kunde använda larmklockan beskrevs ibland som tvungna att påkalla uppmärksamhet på andra, mer dramatiska sätt, antingen genom att skrika eller genom att slå med handen mot tex bord eller vägg. Flera deltagare, både boende och personal, påpekade att sådana rop på hjälp inte alltid hördes eller besvarades tex på grund av att personalen var upptagen i annat rum, eller på grund av personalbrist. För de boende som inte kunde påkalla uppmärksamhet vare sig genom larmklockan eller på annat sätt kunde "passiva larmsystem" såsom larmmattor eller rörelselarm användas.

I gruppdiskussionerna pratade deltagarna om bristerna med att ha ett system med en larmklocka som inte uppfyllde vare sig personalens eller alla boendes behov, liksom avsaknaden av processer för att hantera systemet. Frågan är i vilken utsträckning det är möjligt att tillhandahålla trygg och säker vård utan ett välfungerande kommunikationssystem. För att kunna initiera kommunikation med personalen krävs ett system som matchar allas behov och kapacitet.

Är alla larm lika viktiga?

I gruppdiskussionerna uttrycktes att alla larm, teoretiskt sett, är lika viktiga, men praktiskt sett är verkligheten sådan att personalen ofta beskrev sig sakna tid och möjlighet att svara omedelbart på larm. De boende delade detta perspektiv, och diskussioner fördes om larm som mer eller mindre legitima. De boende verkade inte bara förstå att det finns olika reaktioner på deras larm och en implicit behovshierarki, utan de visade också empati till att personalens arbetsförhållanden bidrog till detta.

Känslomässiga och sociala aspekter stöds inte alltid i den underförstådda larmklockskulturen. Det finns risk för en "dominoeffekt" som leder till en känsla av osäkerhet och användning av larmklockan som en försäkras om att någon verkligen kommer att svara. Vissa boende var helt ärliga gällande det och sa till exempel "Jag vill bara kontrollera om någon faktiskt kommer när jag ringer. Tänk om det är viktigt?"

Utformningen av systemet med larmklockor innebär alltså att ingen åtskillnad kan göras mellan brådskande och mindre viktiga frågor som föranleder ett larm. Personal beskrev hur olika vardagliga arbetssituationer med brist på information om prioritering ofta gör det svårt att snabbt besvara ett larm och att det också kan få konsekvenser för personalens eget välbefinnande.

"Larmklockan tjänar till att strukturera personalens arbetsuppgifter och de boendes dagliga liv"

Vad händer efter att någon tryckt på larmklockan?

Ur de boendes perspektiv var ett uppenbart problem med det nuvarande systemet med larmklockor att de ofta fick vänta utan återkoppling. De beskrev att väntan ofta ledde till en rad olika känslor så som ångest, rädsla, frustration och ilska. Det var tydligt att de känslorna inte alltid kunde lindras av resonemang och förklaringar. Svårigheter att förutsäga svarstiden från det att larmsignalen gått var något som både boende och personal kämpade för att hitta sätt att hantera.

Löften om att lova att komma så snart någon boende ringer på larmklockan kunde dock vara svåra att hålla i en stressad och oförutsägbar arbetssituation. När man är stressad kan man som personal uppleva larmet som ännu en uppgift som staplas framför en i stället för att hantera det med ett mer empatiskt perspektiv. Larmet kan ytterligare bidra till stress och distraktion hos andra boende än den larmande personen eftersom ljudsignalen kan hörs även av de som har pågående hjälp. Sammantaget visar diskussionerna att larmklockan i viss utsträckning tjänar till att strukturera personalens arbetsuppgifter och de boendes dagliga liv.

Slutsats och reflektion

Den här studien ger nya perspektiv och betydelser gällande larmklockan. Jag tror att vi är många som kan känna igen oss i personalens perspektiv och den stress som kan upplevas när det larmar på flera ställen samtidigt som man står upptagen med någon eller något som inte kan avbrytas. Ibland när man känner sina boende eller patienter väl så kan man ana vad ett larm vid en viss tid betyder, tex att personen börjar sakna sina mediciner, vill gå på toaletten, lägga sig för att vila eller komma upp ur sängen och börja dagen. Men viktigt är att vi aldrig kan veta säkert vad larmet står för och hur bråttom det är vilket gör att vi måste prioritera larm oavsett vad vi står mitt i och även om det rubbar det sätt vi tänkt strukturera vårt arbete på. Att ha med sig de boendes perspektiv som i artikeln beskrivs både med en oviss, lång väntan, rädsla och frustration men också förståelse och empati, bidrar till ökad insikt om larmklockans betydelse som kanske kan påverka vårt förhållningsätt.

Referenser

- Anneli Stranz, Carol Tishelman, Bo Westerlund, Felicia Nilsson, Rebecca Hilton & Ida Goliath. (2022). **The call-bell in residential care homes: Experiences of residents and staff.** *Journal of Aging Studies* <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2022.101056>

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.siso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

Tipsa en vän

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM